

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A MAGYAR IRODALMI ÖNKÉPZŐ-TÁRSULAT.

Szerkesztőség: Morgó-utca 39. sz.

Kiadóhivatal: Morgó-utca 39. sz.

Megjelenik havonként kétszer.

Felelős szerkesztő:
GYÖKÖSSY ENDRE.

Főmunkatársak:
ZÖLD MIHÁLY, SZARKA LAJOS.

Kiadóhivatali főnök:
BÉRCZY LÁSZLÓ.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 4 korona.

Fél évre . . . . . 2 „

Egyetemi és akadémiai polgároknak, önképző-
körieknek:

Egész évre . . . . . 3 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

Dr. Baczoni Lajos.

A „Debreceni Főiskolai Lapok“ érdemes szerkesztőjének megtisztelő megkeresésére írom e sorokat és első sorban hálás köszönetet mondok neki, amiért ily szép alkalmat nyújtott nékem arra, hogy elhelyezzem az emlékezés szerény koszorúját arra a frissen hányt sirra, mely egy ragyogóan nemes lélek törekeny porhüvelyét fedi s a mely sirhoz engem s hiszem, sok másokat nem csak a volt tanítvány kegyellete vonz, hanem az a hála is, mely az élet kemény csatáinak kezdetén az ifju harcokban fakad azok iránt, kik a kemény csatákhoz nemcsak agyát képezék, de a lelkét is megacélozzák.

*

Mikor a budapesti egyetemen a „Kuruc brigád“ megalakult s a „Nemzeti ideál“ gyámjával szegődött, bár az ifjusági mozgalmakban most már részt nem veszek, érdeklődéssel vártam akciójuk kezdetét. „Keressük, találjuk fel s kultiváljuk a nemzeti ideált“, — olyan jelszó, melynek komolysága tiszteletet követel.

Mert nemzeti ideálunk ma nincs. Vagy az, vagy a lelkünk, vagy talán mindkettő elveszett. Az időt, melyben élünk, a csendes munka korának nevezni hazugság. Tespedés az a magyar faj részéről, melyet fölhasználnak, kiméletlenül használnak föl elleneink. Nekünk, az ifjuságnak kell tehát nemzeti ideált keresnünk s meg kell azt találnunk, hogy harcba szállva érte ifju erőnk teljességével, az az ideál diadalra jusson, különben tespedésünk végzetes lehet.

A budapesti egyetem újabb éveinek szereplő ifjuságát komoly munkára képesnek sohasem tartottam s szinte természetesen találok, hogy

mint mindenki, ki talán figyelemmel s jóakarattal érdeklődéssel várta, nézte legujabb mozgalmukat, — ugy én is csalódtam.

A budapestiek „Nemzeti ideálja“ ma is csak röpirat s a „Kuruc brigád“ eredményként pár eröművész által kiporolt mentét mutogat.

Nem mondom én, hogy az a röpirat nem szép, nem tetszetős, nem hazafias dolgokkal van tele, gunyt sem akarok én üzni a „Kuruc brigád“ helyén való német orfeum ellenes tüntetéséből, de állítom, hogy az a röpirat nem találta meg a nemzeti ideált s hogy verekedéssel csukatni be német lebujsokat nem az az akció, mely romlott izlésünket, haló önértetünket s vegetáló tespedésünket új életre kelteni képes.

Nem a mult dicsőségén élőködés, nem hagyományainknak külsőségeiben felélesztése, nem a büszke hivatkozás ragyogó tetteinkre, nem supremációnk, nem függetlenségünk, nem nagy lelkűségünk, lojalitásunk, törvénycikkelyeinek lármás hirdetése, respektálása, nem ujjatlan szűr kell hogy legyen a mi ideálunk, hanem a minden erőnk megfeszítő, minden időnk igénybe vevő, legjobb tehetségeinket kifejlesztő és kimerítő komoly munka.

Az a munka, mely tulterjed a leckeönyvek köteleességszerű lapozgatásán, mely végcéljával nemcsak a mindennapi kenyeret tekinti, de egy magasabb hivatást is, mely a közjónak, társadalmi életünk nivója emelésének, fajunk erkölcsi és szellemi fölénye biztosításának, függetlenségünkért folytatott évezredek küzdelmünk férfias irányításának s vezérszerepre hivatottságunk kiérdemlésének szolgálatában áll.

Az a munka, mely nemes önzetlenségével tiszteletet parancsol s a szemetet, az idegen piszkot, stréberséget láрма nélkül, erejének fenséges megnyilatkozásával söpri el, az a munka, mely észet, erkölcsöt és önértetet erősbit, mely

idealizmusunknak realis alapot ad, mely kitűzött célja felé rendületlenül tör, mely a lelket megacélozza s megőrzi legfőbb diszét a tunyaság és szolgaság gyűlöletét, az a munka, mely lankadást nem ismer, mert pihenést önmagában talál s mert vezére egy bűvös fogalom: a munkás hazaszeretet.

Ha ilyen munka szolgálatába szegődik egy erős Kuruc brigád, megvalósíthatja a nemzetmentő nagy ideált: a hitvány alkura nem kapható szellemi és erkölcsi erőt.

*

Megköti kezem e lap köre és e kör által biztosított köteles ildomosság Mégis el kell mondanom, mert ide tartozik, hogy nemcsak az ifjúság léhasága, de a *lélek nélküli* tanítás is oka annak, hogy a magyar értelmiség „romlott” s hogy csak a mázával dicsekszik annak a képzettségnek, melynek alapos megszerzéséért pedig életének felét, a jobbik felét áldozá.

Az a tanítás, melynél a tanár az ifjúságot falnak, studiumát borsónak tekinti, aztán szórja, szórja a kemény borsószemeket nyersen, élvezhetetlenül, a helyett, hogy elkészítve, egyéniségének, alapos tudásának zamatjával, tárgyának és az ifjúságnak őszinte, meleg szeretetével s kivált-

ságos lelkének ezer eszközével fűszerezve kívánatosan tálná föl azt, hogy izletes, hogy megemészthető legyen.

El kell mondanom, mert ide tartozik, hogy a magyar főiskolák gyártanak ugyan tisztességtelen konkurrenciára is hajlandó diplomás hadat, de nem termelnek többé kulturát fejlesztő, önérzetes s munkás társadalmat képező és vezérszerpre hivatott olyan sereget, melynek keblét a komoly munkára törés vágya s lelkét az az idealizmus hassa át, melynek révén az a lélek magasabb régiókba is felszárnyaljon, hol megismeri s munkálja az emberiségnek nagy céljait s hol önkényt találja fel legszentebb feladatát: a hazaszeretetét.

El kell mondanom e helyen, mit ifjúsági éveim alatt az egész magyar ifjúsággal történt többszöri közvetlen érintkezésem révén mély megdöbbenéssel tapasztalék, hogy ez az ifjúság nem lehet a nemzetnek reménye, a nemzetnek virága, ha az ugy silány remény, fattyúhajtás, mert ez ifjúságnak keblét nem dagasztják többé nagyra törő vágyak, helyét kicsinyes érdekek ülik meg, — agyát nem irányítják nemes ideálok, — a mindennapiért való félnék küzdelem veszi

T Á R C A.

Bogárné.

*Mindenki ösmeri az öreg Bogárnét . . .
Százhoz közel állhat, de bottal jól jár még!
Sűrűn mondogatják: «Nagy ideje lehet!»
»Áthúzza-é vajjon az ideit telet?»
Kérdegetik tőle: «Hány éves kigyelmed?»
Mozduló ajkára hiába figyelnek. . .
«Nem tom' lelkem, majd ha eljön holtom napja,
Tiszteletes úr a könyvből kiolvassa!»*

*Falu szélén lakik, kinn a Szeleskertbe. . .
Nagyapám is ilyen öregnek ismerte,
A faluba ballag minden reggel, délben,
Sima somfabot van reszkető kezében.
Karján, mint jó maga, kiszolgált vén kaska
Amit adnak itt-ott, abba rakosgatja.
Kockás rokokójája . . . nevezetes jószág —
Öreg Bogárnénál öregebbnek mondják!*

*Tarisznyál, kéreget szegény házról-házra,
De nem közönséges koldusok módjára. . .
Ismerik mindenütt. Tudják mikor fordul,
Mikor kerül beljebb az alvégi sorbúl.
Kutya se' ugatja. . . kölyök kora óta
Ismeri. . . Rá-rá jön rendes fordulója
Minden héten egyszer minden módos házra. . .
Ha belép Bogárné, már farkát csóválja.*

*Lassú csoszogással a pitarba ballag.
Jó szóval fogadják, még széket is adnak.
— Üljön le, pihenjen! Merre járt, mi ujság?
A loronyba reggel ugyan kinek húzták?
Kisbírónk mit dobolt a piacon délbe?
Ki nem viszi baját az ideit télbe?
Kinek fordult jobbra beteg állapotja?
Kit csalt meg a zsidó? . . . s Bogárné elmondja.*

*Azután megkérdik, mit kapott itt-amott?
Ad neki az asszony. a mit még nem kapott.
Szalonna hiányzik? Szalonnát szel neki,
Ha lebbencs kell hozzá? itt egy jó maréknyi!
Ez jó lesz ebédre, az meg vacsorára. . .
A falusi szívnek jószágba' nincs párja!
Viseltes jó cipő, kopottas jó eszima
Nincsen ház, a hova rossz szóra benyitna.*

*Mikor haza ballag, tüzet rak a földön,
Mellé kuporodik, hogy valamit főzzön.
Bele néz a lángba. . . bele vész a lelke. . .
Hej! mikor még szívét tüzes vér tüzelté!
Hej! mikor a rözse vidám pattogása
Tanítgatta édes, zokogó nótára. . .
Alig, hogy elleste, alig, hogy elkezdte
Bogár Imre menten ott termett mellette!*

*. . . A mult minden képe lelkébe fonódik,
A lakodalomtól el a koporsóig. . .
Béborult sötéten a kék ég felette:
Szegény Imre urát hamar sirba tette!*

azt igénybe. munkáját nem komoly megfontolt-ság, de feltűnni vágyás s hiúság vezérlik, mohó vágygal arat zöld vetést s tudásának nincs önér-zete, szalykó módjára professzora szeszélyét lesi s hitvány tudásának, hogy koronája legyen, kiöli lelkéből a szeretet istenének hitét, hogy diplo-mához jutva, szabadon áldozzon az önzésnek, — modern istenének!

Nemcsak az ifjúság léhasága, de a léleknélküli tanítás is oka, hogy romlott a magyar értelmiség s hogy komoly munkára képtelen.

*

Lelkem az emlékezés hatása alatt van s félek, hogy mig feladatom a kegyelet lerovása elhalt professzorom iránt, inkább az élőkkel foglalkozom.

De meg kellett ezt tennem, hogy megfelelő keretben kivételként említhessem áldott nevét annak, kinek emléke nem hal ki tanítványai emlékéből soha, mert egész ember, igazi tanár volt, ki tudásával a lelkét is nekünk adá, az a lélek pedig, — bár élete kálváriajárás, hol összetört testét lépésről-lépésre vonszolá — az a lélek csodásan szép volt, szép maradt, mely besugározva

ragyogó világával a szürke kathedrát, áhitattal lestük az onnan csendesen szálló, elhaló szavakat.

Egész ember, igazi tanár volt dr. *Bacsoni* Lajos, kit mély tudása, lélekismerete és ember-szeretete piederstálra emelt, honnan tanítványaira, mint követendő példánykép, tündökölt.

Egész ember, igazi tanár volt dr. *Bacsoni* Lajos, kit nem tévesztett meg külföldieskedő nagyképüsködés s mert szükségét érezte, látta — *nevelt* az akadémián is; lelkének maró szatirája, mint választóviz tisztította hallgatóiról a félszeg-ségeket, tudott sulytani, ha kellett s tudott fel-emelni, ha arra érdemest talált...

Korán összeroncsolt testét a sir fedí, lelkét emlékezetben csak hozzátartozói s néhány tanít-ványa áldja már, de kathedrájának gyásza ráborul a szomorú félszégsekben bővelkedő magyar tanügy egyetemére.

Boross Lajos.

Valahol messze . . .

Valahol messze, fényes napkeleten, fehér habos tenger partja mellett, idegenben, nyugszik valaki: II. Rákóczi Ferenc, a nagy fejedelem.

... *Elalszik a rözse, míg a multat festi,
Elmarad a főzés, elmarad az esti.
Szeméből síró köny görög le, görög le...
Egyszer így — elalszik örökre, örökre.*

Gyökössy Endre.

Kirándulás Etyekre.

— A „Debr. Főisk. Lapok“ eredeti tárcája. —

A mult május végén levelet kaptam Etyek-ről. Jólehet, hogy még addig Etyekről sohasem kaptam levelet és jólehet, hogy ha májusban levelet kapok, úgy ver a szívem, mint egy ébresztő óra, Jani bátyám ős magyar módra rótt ákombák-jai láttára semmi nagyobb izgalmat nem éreztem.

Pedig szép levél volt, mondhatom. Az állt benne szóról-szóra, hogy ha időm engedi, vegyek magamnak egy kis fáradságot és ránduljak ki Etyekre; hanem hogy kellő parádéval, mivel egy pár kontyalá való kisasszonyka is van a faluban, a kiknek, a mellett hogy szépek, a tejbe is lesz mit aprítaniok. Aztán — folytatja az öreg — jó magad is tul vagy már a zsur szerelmek szezon-ján, hátha kedved szottyanna valamelyiknek be-kötni a fejét!

Ennyi jóakaratra természetesen nem áll-hattam ellen. Táviratilag kértem kocsit az esteli vonathoz, magam pedig hozzá láttam a parádéhoz.

Fekete ferencjósát és világos csíkos nadrágot adott a saját ruha-gyűjteményem; színes mellénnyel kiségett egy barátom; hajtásos, gavalléros inget kölcsönzött pár napra a mosónőm; cipőmet a suszter 2 pénzből laggá varázsolta; diákkoromból maradt fantasztikus kék echarpe nyakkendőm — gondolám — úgy a parádé, mint a tavasz hármóniájába bele fog vágni. Csak a cylinder, — ez okozott gondot. Mert cilindert vagy vesz az ember, vagy lop, vagy a Weisz Béni archeologiai múintézetéből bérel, de kölcsönkérni úri gazdájától, — ez a danaidák munkája lenne. Pedig a parádéhoz hozzátartozik, mint a subához a gallér. Nem volt mást mit tennem, mint a parádé végett érintkezésbe tennem magamat a Weisz Béni irodájával.

Igy felkészülve mentem a vonathoz.

Az úton egy katolikus pappal találkozám. Biztos pech, — gondolám magamban és gombostű után keresgettem, hogy utánna dobjam Ezalatt

8*

Nagy volt és nemes volt, a győzedelmek, a diadalmas hadjáratok idején s a számkivetés szomorú napjaiban egyaránt Nagy volt és nemes volt, mert édes hazájának, nemzetének szabadságáért mindent feláldozott, a mi élő embernek osztályrészül juthat: hatalmat, gazdagságot, szerelmet... mindent, mindent. Mértföldekre terjedő földek, várak és városok birtokos ura volt s idegenben, idegen földön és hajlékban hunyta le szemeit s idegen föld fogadta ölébe őt, akinél ezt a magyar földet s ezt a nemzetet erősebben nem szerette soha senki. . . . És ez a nemzet törvényt hozott felette, hogy áruló volt ő és mindazok, akik vele mentek...

Valamit elfelejteni, a mi szomorú, a mi meggyalázó, nálunknál jobban senki se tud. Mi vagyunk, akik hűtlenek lettünk a nemzeti múltnak tradícióihoz, dicsőséges emlékeihez. Mi vagyunk, akik félve és titokban gondolunk arra, amit más hol fennszóval kiáltanak. Az érdekek, az alacsony célok megkötik lelkünk és felejtünk... felejtünk...

Jó, hogy nem mindannyian. Jó hogy fiatalok vagyunk és merészek ahhoz, hogy emlékezzünk.

*

egy dáma is csatlakozott hozzá. Kész szerencsétlenség! — suttagá előérzetem Pláne a szerelmes illatokkal teli májusban! És még csak gombostű sincs nálam — viharüző ágyuként!...

A vonaton mindig a pechről és szerencsétlenségről gondolkoztam Ugy képzeltem el, hogy a vonat kisiklik velem; ez lesz a pech. A vonat kisiklás miatt pár nappal később fogok megérkezni Etyekre, a mikor nem fog várni rám a Jani bátyám kocsija s nekem uttalan utakon kell megtennem bevonulásomat Etyekre, — ez lesz a szerencsétlenség. Pedig, a mint a következmények mutatták, ha így történik a dolog, ez lett volna rám nézve a legnagyobb szerencse.

Csakhogy egész másképp ütött ki a dolog. A vonattal nem történt semmi; a pech akkor fogott meg, a mikor Etyektől egy jó félóránnyira fekvő u. n. etyeki állomáson kiszálltam. — Dacára a táviratnak, az állomáson egy gyerektaszigató kocsin kívül semmiféle járművet nem láttam. Kértem a vasuti őrt, nem volt-e az állomáson kocsi? Nem látott egy hét óta. Megyek bejebb az udvarra, nézem, ha talán feltűnne a láthatáron valami

A pestiek mozgalmat indítottak, hogy egy lapot szakítsunk ki törvénykönyvünkől mert a mi rajta írva van, az ellenkezik nemzeti öntudatunkkal, büszkeségünkkel, arcunkba hajtja a vért a szégyenkezés miatt, s mert szívünknek minden sejtje, minden dobbanása tiltakozik az ellen, a mi azon a lapon írva van.

*

A pestiek sokat politizáltak. Sokszor meg is mondtuk már, hogy nem értünk velük mindenben egyet, mert a magyar ifjuság munkásságának szerintünk nem abban kell állania, hogy az aktuális politika minden mozzanata felett a maga véleményének is tüntető megnyilatkozást adjon, mintha annak folyását irányítani a mi feladatunk volna. Száz és száz ifjusági kérdés megoldása vár reánk amiknek megvalósítása égetően szükséges. Ne akarjunk többet, mint amennyire hivatva vagyunk. Mert ha nagy dolgokkal foglalkozunk örökösen, a kis célokat, melyek pedig hozzánk illenek, lassan-lassan elfeledjük, elhanyagoljuk.

Ezt az álláspontot hangsúlyoztuk mindig és velünk együtt hangsúlyozták mások is. Kijelentettük, hogy örömmel fogunk a pestiekkel kezét, ha olyan irányban látjuk haladni őket, mely a

rozoga kerek alkotmány. Nem láttam sehol jönni.

Nincs más mód, — gondolám, — minthogy a váróteremben alszom egyet s az éjféli vonattal visszamegyek! — és indultam a várótermet meg nézni.

A küszöbén egy paraszt ember pöfökélt kurta szárú pipájából nagy nyugalommal. Kértem tőle

— Nem látott itt egy kocsit?

— Nem, kérem alásan, és szívta tovább a pipáját.

A váróterem deszkapadjait nem találtam valami kényelmesnek arra, hogy ott aludjak; kifordultam ismét az udvarra s elkezdtem panasolni pechemet az állomásfőnököknek. A beszédre figyelmes paraszt odajön hozzánk, s azt kérdi tőlem a pipaszár mellől:

— Hát a tekintetes úr a tekintetes úr?

— Én vagyok én Hát maga kicsoda?

— Én meg az öreg tekintetes úr kocsisa vagyok, kérem!

— A Jani bátyámé?

— Tetszett tanálni.

magyar ifjuság igazi feladatainak, céljainak megvalósításához vezet. Legutolsó határozatunk óta, ez az első alkalom, hogy olyat üzenhetünk nekik, a mi barátságos és biztató. Az igazat megvallva, egy kissé melegebb volna hangunk, ha ezt a legújabb mozgalmat egy kis pihenés előzte volna meg. Mert így ez a mozgalom is olybá tűnik föl, mintha a többitől nem különböznék, mintha így erővel rendezték volna, hogy a mozgalom valahogy meg ne csillapodjon, hogy lássa az ország, miszerint ők dolgoznak. A kételkedős kísértő hangja mondja ezt, íme egy percre nem hiszünk neki. Megizenjük, hogy a lelkünk ebben, a mit most akartok, veletek érez, mert a mihez fogtatok, hozzánk illő, szent és magasztos kötelességeink közé tartozik.

Milotay István.

Dal a kis Margitról.

*Én kis Margitom ölelj meg engem!
A világ gondját óh! hadd feledjem...
Ölelj át lágyan; csókold meg az arcom
Rózsás ajkadon mosoly fakadjon!
Ugy csókold meg arcom.*

*Csüggedő lelkem te hozzád tér meg
Feslő virágszál... szép szőke gyermek!
S véled bolyong a virágteli réten,
Pillangót kerget a rózsás fényben...
Virághímes réten.*

*A mikor bú száll a homlokomra
S gyötör a kínos, a rémes óra:
Egy pillanat csak! s ha reád gondolok,
Az arcom újra... újra mosolyog...
Hogyha rád gondolok.*

*Én kis virágom ölelj meg engem:
A világ gondját óh! hadd feledjem.
Csókold meg arcom, hisz egy tiszta csóktul
Csüggeteg lelkem — tudom — meggyógyul...
Egyetlenegy csóktul.*

Nagy Lajos.

Színház, művészet, zene.

A színházi előadások épen úgy hatnak a szív érzelmeinek alacsonyítására, mint nemesítésére. A sakeszpeari örökszépségű tragoediák, a molieri szellemes, finom vigjátékok, egy-egy kitünőbb népszimünk s tiszta operettünk épen úgy emelhetik szívünket a nemes lelkesedés birodal-

— Hát akkor mért nem mondta az előbb hogy maga jött értem?

Hát mert csak azt tetszett kérdeni, hogy nem láttam-e kocsit az állomáson. Oszt' a ki többet felel mint kérdik, bolond a'.

— Hol a kocsi?

— Odahaza van a színben.

— Hát akkor, hogy megyek én be?

— Itt van kérem a Ráró, két éves csikó, úgy beröpíti az a tekintetes urat, mint a patyolat. Azzal elővezette a lovat a félszerből.

Fohászokdtam egyet, a cilindert felnyomtam a fejem búbjára, egyik lábam a kengyelbe tettem, a másikat megfogta a kocsis, s feltaszított a Ráróra. El lehet képzelni, hogy festettem a ló hátán. Kajzer, színes mellény, csíkos nadrág, belagozott cipő, kék echarpe nyakkendő és mindennek a hegyibe egy cylinder; alattam pedig a táncos Ráró cifrázza a lépést, úgy hogy hol köcsög kalapot kellett megkapni, nehogy kiessék, hol meg a ló nyakát átölelnem, vagy serényébe csimpaszkodnom, hol mind a kettőt. Az utcán játszó gyerekek körülvették lovamat, elkezdték sikongatni:

komédiás! komédiás! Attól a Ráró még jobban táncolt. Az öregek pedig, a kik a kapuban beszélgetve töltötték az estét, valami olyasfélét morgogtak, hogy urnak, bolondnak minden szabad.

Végre befordultunk az ősi kuriára. Vagy négy-öt kuvasz fogadott hatalmas ugatással, az ugatásra kijött Jani bátyám is a tornác elejéig. Ötven év körüli ember. A sujtásos feszes magyar ruha élénken kidomborította hasa kerekdedségét. Hosszú szárú pipájából hatalmas bodor füstöket eregetett. Le sem szállt az ámbitusról, úgy kezdett velem beszélgetni, míg lepakoltam a lóról.

— Nem is vártalak, édes öcsém. De ha már megjöttél, gyere fordulj bennebb.

— Hát nem kapta bátyám a sürgönyt?

— Hogyne kaptam volna! Hanem ti nagyvárosi emberek úgy szoktatok, hogy három nappal később érkeztek, mint írájtok. Azért küldtem ma elibed csak lovat, holnap befogattam volna a futószekérbe, holnapután pedig már a cséza várt volna rád ünnepélyesen.

Míg Jani bátyám betessékelt a házba, valami olyasfélét gondoltam nemesi észjárására, a mi nem

mába, mint a frivol vigjátékok s operettek ledobhatják a legszennesebb pocsolyába. Örömmel ölelkező dicsérettel mondhatjuk, hogy az elmúlt hetekben sok szivnemesítő darabot láthattunk s örömmel ölelkező lelkesedéssel mondhatjuk, hogy az ifjuság nagy számmal volt *eze*ken az előadásokon. *Coriolanus*. Sakeszpear leghatalmasabb alkotását mutatták be a múlt héten a lehető legjobb előadásban. Komjáthy játszotta a címszerepet nagy tüzzel, de öntudatosan. Coriolánus határtalan büszkeségét, a nép iránt táplált végzetlen gyűlöletét, de anyja s barátjaival szemben tanusított nemesszivűségét kifogástalanul játszotta. Lelkesedtünk érte, mikor hazájáért dicsőséggel harcolt, megrettentünk, mikor az ellene föltámadt utcanépség száműzte, megijedtünk tőle, mikor hazaárulóvá lett, mikor Róma ellen akarta vezetni a volskokat, szeretettel sajnáltuk, mikor anyja siránkozásaira lemondott a harcról, de már ekkor éreztük, hogy el kell pusztulnia. S mindezekben a jelenetekben Komjáthy kifogástalan volt. Különben az egész előadás jó volt. *Az igmándi kispap*. Kedves, igaz, életből szakított kép. A falu szegény tanítója papnak szánja egyetlen fiát, el is küldi az inté-

zetbe, de a tisztelendő fiam uram, mikor meghallja, hogy édes szülői férjhez akarják adni fogadott leányokat, az ő kis testvérét, akit ő nagyon szeret, kilép szülei tudta nélkül és hazajön, hogy megakadályozza az esküvőt. S mivel a leány is őt szereti, sikerül is sok bajjal ugyan. Jól játszotta az öreg tanítót Sziklay, aki reményeit szövögeti, örül előre, hogy micsoda ur lesz az ő fia, ha majd püspök lesz. Jól játszotta Odry a szerelmes kispapot s kitűnően Komlóssy „Esztikét“, a pap bácsiba szerelmes kis babát, de ahol már drámaibb jelenetei voltak — gyenge volt. Az előadás sikerült. *A nevezetes kastély* kitűnő tiszta vigjáték. Tárgya rövidesen az, hogy egy előkelő orvos felesége szerelmes Franciaország nagy költőjének műveibe, hogy ebből kiábrándítsa, — mert így keveset foglalkozik vele — segítségül hívja barátját, aki a nagy költőnek mutatja be magát s úgy viselkedik, hogy megutálja az asszony; de ez nem igen sikerül, mert ő meg szerelmes lett az asszony hugába, kinek tetszeni akar s ebből sok mulatságos jelenet keletkezik. Végre is az asszony kiábrándul poétájából, a jó barát pedig megkapja a szép kis leány kezét. Jól játszotta Komjáthy a szerelmes s a kiábrándító nehéz sze-

igen hasonlított ahoz, a mit úgy hívnak, hogy imádság. Lassanként azonban a szomorú fagy felengedett keblemben, mivel meggondoltam, hogy tulajdonképen nem is Jani bátyám ennek az egész dolognak az oka, hanem az a pap, meg hogy a vonat ki nem siklott. Mikor pedig azt is kifejtette az öreg, hogy este nagy borkompánia lesz a jegyzőnél s mi is oda megyünk, úgy elérzékenyedtem, mintha már lett volna bennem egy pár liter. Az etyeki szokásnak engedve, a hol senki sem szivarozik és cigaretlik, csak pipázik, szó nélkül vettem számba egy megtömött longát s kezemben másfél méteres árvatölgyfa bottal, mentünk a jegyzőhöz, most már igazán teljes parádében.

A jegyző természetesen igen örült a szerencsének, hogy házánál tisztelheti úri személyiségem. Az asztalfőre ültetett. Mellém egyik felől a tanítót adta, másik felől a segédjegyzőt, a kik legkitartóbb erélylyel tudnak a faluban poharazni. A segédjegyző folyton töltött, a tanító folyton grundolt, én folyton pipáztam, mindnyájan folyton ittunk. Éjszélre pertu lettem az egész kompániával Jani bátyámtól kezdve. Egy

negyed óra mulva már azt is kisütötték, hogy valamennyiöknek rokona vagyok Ettől kezdve egyik pohárköszöntő a másikat érte, melyekben páratlan embernek deklaráltak. A faluba való bevonulásomat impozánsnak, festőinek minősítették, mely bármelyik győztes római hadvezér diadalmenetére homályt borít. Kimondták, hogy mindnyájan cilindert vesznek, mert ahoz pászol csak igazán a pipa s kérve kértek, hogy cilinderem tegyem fel, úgy pipázzak. Kénytelen voltam engedni. Esküdöztek, hogy elbűvölő vagyok, hogy a lányok szíve, ha meglátnak, porba fog hullani előttem.

Öt óra tájban aztán felszedtük a sátorfát. Hogy mindenkit hazakísérhessünk, elhatároztuk, hogy kimegyünk mindannyian a falu végére s úgy vonulunk át az egy utcából álló falun. Ki mikor a kapuja elé ér, ott betér, a többi pedig megy tovább.

Mi jártunk elől a tanítóval és segédjegyzővel hárman. Az utca közepén mentünk, a hol tágabb a hely. A csordát épen szembe hajtották ránk. Egy tehén kivált belőle és jött szembe velünk.

Tul voltam azon a ponton, hogy distingválni

repet, jól Odry a feleségét bolondulásig szerető férjet s Szabó Irma a szerelmes kis leánykát. *A pillangó kisasszony.* Csupa bűbáj, csupa költészet ez a kedves kis operett... Volt egyszer Japánban egy pillangó kisasszony, aki nagyon szerelmes lett egy angol tengerész tisztbe, aki feleségül is vette, de mikor visszament Angliába, elfelejtette az érte sóhajtozó pillangó kisasszonyt. De az várt, várt, mert megígérte hadnagya, hogy visszajön, ha újra fészket rak a fecske. Vissza is jön, de fiatal angol feleségével. Szegény pillangó kisasszony megöli magát. A zene hozzá simul a szöveghez. Komlóssy kitűnően játszik. S az ifjúság ezeken az előadásokon nagy számmal jelent meg. Ifju szivők szent lelkesedése tapsokban jelentkezett s mintha azt kiabálta volna minden „eljen“, hogy hazudik, aki azt mondja, hogy romlott az ifjúság, hiszen az ifjúság nem jár a léhaságok szülőjébe, a pikáns operettekbe, oda ti jártok, kik nagyképen az ifjúság romlottságát hirdetitek. Szoyer is e héten vendégszerepelt háromszor. Művészetéről már régebben irtunk. Véleményünk most is az róla.

(ss.)

Csarnok.

Kis levelet kaptam . . . .

*Kis levelet kaptam
Rózsaszin levelet...
A galabom irta.
Azt irta benne hogy :
Nagyon, nagyon szeret.*

*Áldja meg az Isten
Ezt a kis levelet,
Azt is aki irta :
Az én galambomat
Hogyha nagyon szeret.*

*

*Nem ír a galambom,
Már engem nem szeret.
Elhagyott, elhagyott...
Másnak ír ezután
Rózsaszin levelet.*

*Nem bánom, nem bánom...
Hej! dehogy nem bánom!
Csak szívem altatom,
Azt csalogatom hogy :
Annyira ne fájjon.*

Zöld Mihály.

tudjak: — embernek néztem a jámbor darúszőrűt. Sértőleg kiáltottam:

— Térj ki az útból! — és valami olyasfélén jártattam az eszem, hogy most megfogom mutatni, mi is az a városi virtus, mikor két kard összeecsendül. Inzultálni akartam.

A tehén nyugodtan lépdelt tovább. Engem bosszantott a paraszt gög, a kántor és segédjegyző meg ösztökéltek.

— Marha! — förmedek rá hevesen.

A tehén megállott, nézett rám jámboran, semmi sértőt nem találván a jusztusz titulusban. Ez a nyugodt impertinencia végkép kihozott sodromból.

— Még egyszer mondom, ön marha! Érti? Marha! — ordítottam.

A tehén elbődült. Dühöm nem ismert tovább határt.

— Még tagadja! Még felesel! Hah! buta falusija! — és folytatásképen árvatölgyfa fütykösömmel végig húztam rajta.

Eközben a csorda közelünkbe ért. A mint a bika meglátta exotikus külsőmet, egyenesen nekem rontott. A cilindert egy dőfésre kijukasz-

totta, s mint valami diadalmi lobogót forgatta szarván. Majd neki szegezte szarvát a földnek s ott göngyölgette egy darabig. E pillanatban az asszonyra gondoltam, a kit a pappal láttam. A csorda körülvelt; a tehének bögtek, a segédjegyző és tanító ordítottak, hogy gyalázat, hogy az egész falu egy védtelen idegenre támad. Nem ért semmit. A bika elvégezvén dolgát a cylinderrel, nekem fordult.

Hogy mi történt velem tovább, nem tudom. A Jani bátyám lakásán ébredtem fel. Körülöttem éjszaka volt. A kakukkos óra tizet ütött. Ruháim mind rajtam voltak. A jobb sorsra érdemes cylinder ott hevert egy széken ágyam mellett. Eszembe jutott a párbaj. Nem kerülhetek többé etyeki ember szeme elé! Kilopóztam az ólba, eloldottam a Rárót, mentem az állomáshoz — Jani bátyám kerek magyar kalapjában.

Az éjféli vonattal hazaútaztam.

Jani bátyám csak akkor tudta meg, hová lettem, mikor az állomásfőnök a váróterem vasablakrácsához kötözött Rárót másnap hazaküldte.

Szarka Lajos.
Sa*

Mikes Kelemen törökországi leveleiről.

A régi irások sokra tanítanak és figyelmeztetnek bennünket. Nemcsak úgy ötlet vagy szóbeszédként említem ezt a dolgot, de mert összefüggésben áll tárggyammal. Most, mikor irodalmunk vajudik és a nagy általánosságban mind messzebb eltér céljától, mely nem lehet más, mint a magyarságnak keresése mind külső, mind belső alakjában az írásnak, most mikor a pennaforogató emberek lába alól a mindenfelől jövő idegen áramlatok nagyon hordják a magyar talajt, vajmi szükséges, hogy gyakorta visszanezzünk a múltba s irodalmunk régibb termékeit olvasva, magyar gondolkozással és szellemmel szívjuk meg lelkünket.

Azok a költői termékek, melyek a Thököly és Rákóczi-féle szabadságháborúk idejéből reánk maradtak, az ősmagyar nemzeti szellemnek termékei formára, tartalomra nézve egyaránt. Mikes munkássága már kívül esik ugyan e korszakon, de azok a levelek, melyeket messze idegenből szorgalmasan írogat nényjéhez, mind annak a nemzeti és jellegzetesen magyar szellemnek szülöttei, mely különösen az 1703–1711-ig tartó szabadságharcban oly csodálatos üdeséggel és termékenységgel sarjadzott fel. S a mely szellem, ha a szent ügy diadalra jut, bizonyára nem lankadt volna el, hanem tovább él, munkálkodik és ma irodalmunknak megújítását, nem Bessenyeinek, a francia műveltségű szabolcsi gárdistának fölléptétől kelteznénk, hanem a Rákóczi-féle szabadságharc megindulásától és hogy akkor mi csoda más irányt vett volna a magyar litteratura már eleitől kezdve, azt bizonyítani úgy hiszem felesleges.

De én Mikes törökországi leveleiről akarok egyet-mást elmondani, talán meg kellene valamit említeni életrajzi adataiból. Azt gondolom elég lesz annyi, amennyit már mindenki tud fölöle. Hogy erdélyi születésű székely ember volt, tizenhét éves korában a fejedelem udvarába került mint apród, aztán íródeákja és titkárja lett s hű kísérője bujdosásaiban, száműzetésében is Lengyel-, Francia- és Törökországban. Az bizonyos, hogy franciaországi időzése alkalmával nyert ösztönt és kapott kedvet arra, hogy élményeit levelek alakjában írja meg. De nála csak a külső hatás volt idegen, a szelleme, a lelke olyan ma-

gyar és eredeti maradt, hogy írásai ma is példa gyanánt állithatók sokak elébe a nyelvezet magyarsága tekintetében és még nagyon sok más dologban is. De ezekről később.

Föltehető a kérdés, hogy miért nem kezdte Mikes leveleit már akkor, midőn Lengyel-, illetőleg Franciaországban tartózkodott a fejedelemmel. Hiszen az utóbbi helyen XIV. Lajosnak a „nap király“-nak udvaránál is megfordulva, sok olyat tapasztalhatott, a mi rá nézve az ujságnak, az idegennek és szokatlannak érdekességével bírt s önként kínálkozott feljegyezgetésre annak, a ki nem elégszik meg a dolgok pusztá szemlélésével, hanem eredeti nézetei is megvannak azok felől. Erre a kérdésre szerintem nem nehéz megadni a feleletet. Mikes franciaországi tartózkodása alatt még fiatal 21–26 éves volt és bizonyára sokkal könnyebb szívvel vette az életet, mintsem arra gondolt volna, hogy naplót vezessen mindarról, a mi benne és körülötte történik. Mikes fiatal volt tehát és ez nagyon sokat megmagyaráz. Olyan napló írásához, a milyen az övé, sokat tapasztalt, szemlélődő, összetett lélek és kedély kell, aztán meg bizonyos nyudodt, derűs életfilozofia, ezt pedig az csak az évek növekvő száma hozza meg — Meglehet, hogy már ekkor élt lelkében a gondolat, hogy majd nyugodtabb viszonyok között változatos múltjára visszatekintve, megírja tapasztalatait s leveleiben csakugyan nagyon sok a reminiscencia, régen történt dolgok föllevenítése többnyire ötletszerűen, de mindig kapcsolatban a jelen eseményeivel. Még Franciaországban tartózkodtak a száműzöttek, még remélhettek sorsukban fordulatot, Mikes még hihette s bizonyára hitte is, hogy meglátja szülőbelyét Zágont s ott majd csöndben, nyugalomban megírja memoir-jait. De mikor 1717-ben Achmet szultán hívására Rákóczi kíséretével együtt Törökországka megyen, az éleselméjű Mikes bizonyára előrelátta, hogy a kenyeret mind életének végezetéig idegenben fogja enni, vagy talán ugyanezen év január 15-én történt megnótáztatásának híre töltötte el evvel a gondolattal, elég az hozzá, hogy 1717. október hónap 10-én Gallipoliban a bujdosók török földre szállnak, s innen és e napról keltezi Mikes első levelét.

(Folyt. köv.)

Milotay István.

Diákélet.

Mikes-ünnepély. Gyönyörű szép ünnepélyt rendezett a debreceni főgymnásium önképző-köre. Kuruc-ünnepély volt ez minden pontjában. A szebbnél-szebb kuruc nóták lelkesítették a hallgatóságot, akár énekkar, akár zenekar adta elő s a lelkesedés akkor emelkedett legmagasabbra, mikor zene kísérettel két kis diák dalolta el a legszebb kuruc-nótákat. Ki kell emelnünk az ünnepély műsorából Madai Gyula *Mikes* című gyönyörű költeményét, amit Kiss Pál szavalt kifogástalanul s nagy hatással s ugyancsak Madai Gyula szép emlékbeszédét. Sikerült Baróthy két víg szavalása is. Az egész ünnepélyen valami csodálatos benső melegség ömlött keresztül, ami megrezdítette szívünket, magyarságunkat s mikor vége volt az ünnepekségnek, büszkébbek lettünk arra, hogy magyarok vagyunk. Hajnalodik. A magyarság győzedelmének szellője már simogatja nemcsak arcunkat, de szívünket is. Szívünkéből üdvözljük Madai Gyulát, mint az önképző elnökét e szép ünnepély rendezéséért. (A jövedelem egy része a „Mikes-szobor“ javára fordított.)

A kuruc-estély a jövő hó elején lesz megtartva. A rendező-bizottság élén Milotay István elnökkel, mindent elkövet, hogy ez a szép eszme valóvá legyen s dicsőséget hozzon a főiskola ifjúságára, közelebről a „Magyar Irodalmi Önképző Társulatra.“ Rendező bizottság felkérte Thaly Kálmán országgyűlési képviselőt, a kuruc világ — jelenleg élő — legjobb ösmerőjét s történet íróját, hogy felolvasásával emelje a a kuruc-estélynek úgy külső fényét, mint szellemi tartalmát. Válasz még nem érkezett, de reméljük, hogy az kedvező leend

Az 1901. évi pályázatok. Hála Istennek, a főiskola növendékei meglehetősen megkárosították a collégium anyakönyvtárát. Korántsem kívánjuk az anyakönyvtár kárát; hanem örülünk annak, hogy a főiskola ifjúsága megmutatta az idén, hogy akar is, tud is komolyan dolgozni. Az előző évek elszomorító, aggodalmat keltő közönyével szemben ez évben szorgalmas munkássággal találkozunk, úgy aunyira, hogy mindenik pályátételre érkezett be olyan munka, mely a kitűzött díjra érdemes volt: A „*Hatvani*“-alap tételére két érdemes dolgozat is érkezett s így a díj kétharmadát Papp László 1 th egyharmadát pedig Kónya Gábor 2 th. nyerte meg.

Hasonlóképen két érdemes munka érkezett a „*Péczely IV*“-alap tételére. Egyiknek szerzője Nánássy Lajos 4 th ki a díj két-harmadát kapta, a másiké Bihary Kálmán 1 jh.

A „*Szikszay*“-féle pályadíj nyertese Gyökössi Endre 2 jh. lapunk szerkesztője lett, míg Baja Mihály 2 th. költeménye dícséretet nyert.

A „*Várady-Szabó*“-alapítványra kitűzött neveléstani tételt Forberger Béla 1 jh. fejtette meg, míg a „*Bulyovszky*“-alap díját Maday Gyula, 8 o. tanulónak ítélte oda a bíráló bizottság gyönyörű költeményéért.

Az elért eredmény míg egyfelől felébresztette önbizalmunkat, másfelől serkent is bennünket, hogy ne vesztessük tétlenül az időt, hanem képezzük, műveljük önmagunkat. Tegyük ezt annál is inkább, mert a saját érdekünk mellett nemzetünk érdeke is ez! A magyar nemzetnek szüksége van művelt s tudományosan képzett fiakra. Fel tehát a munkára! Vajha a jövő év eredménye elhomályosítaná a mostanit!

Lapunk jövő számában közöljük az új pályatételeket.

A „Hittanszaki Önképző Társulat“ f. hó 12-én tartotta legutóbbi rendes gyűlését. Elszomorító az a közöny, melyet a tagok részéről tapasztaltunk. Alig tudtunk annyian összeverődni, hogy a gyűlés megtartható legyen. Végre sikerült! Az első szereplő Kállay Sándor 2 th. imádkozása közepes sikerű volt. Utánna Nagy Lajos 3 th. olvasta fel saját szerzeményű bibliamagyarozatát, melyről csak dicsérőleg nyilatkozhatunk. A következő szereplő Zöld Mihály esk. fel. volt. Saját szerzeményű imádságát imádkozta, mely úgy tartalmát, mint előadását tekintve köztetszéssel találkozott. Végre kincses László 1 th. szavalt Csengey Gusztáv „Elveszett frigidyláda“ című valóságos tárgyú ódáját. Szavalatáért a Társulat dícséretet mondott.

Emlékünnepély. Főiskolánk kebelében fennálló „Gyorsiró Egylet“ f. hó 29-én fennállásának 25 éves jubileumát fogja megünnepelni. Az ünnepélyen közreműködik a Főiskolai Énekkar és Főgymnásiumi Zenekör is. Nagytiszt. Csiky Lajos felügyelő tanár megnyitó beszéde, Török Péter főgymn. tanár. Csobán András és Madai Gyula program pontjai teszik az ünnepélyt vonzóvá, amely annyival inkább érdekesnek ígérkezik, hogy látványos írásversenyvel, esetleg a „Gyorsírás haszna“ cz. vigjáték előadásával lesz összekötve. Az elnökség mindent megtesz, hogy az ünnepély minél fényesebb sikert arasson, hogy a míg egyfelől ünnepel az egylet, addig másfelől a gyorsírás eszméjét is általánosítsa. Olvasóink figyelmét ez uton is felhívjuk az ünnepélyre.

„A Debreczeni Főiskolai Gyorsiró-Egylet“ f. év január 9-én választmányi és rendes havi gyűlést tartott. A választmányi gyűlés a tisztviselők jelentéseit tárgyalta. A rendes gyűlés tárgyát képezte Bálint Antal interpellációja az „Akadémiai Kör“-re vonatkozólag. Interpelláló ugyanis a gyorsírás érdekét látja veszélyeztetve az által, ha nem tételnének lépések még most idejekorán, nehogy az „Akadémiai Kör“ nevében az egyes szakosztályokból kihagyassanak a

gymnasiumi tanulók. Gyökössy Endre hozzászólása után elnök kijelenti, hogy teljes igyekezettel azon lesz, hogy a gyorsírás érdekei biztosíttassanak. Az egylet a választ tudomásul veszi. Nagy Mihály folytatta a mult gyűlésen Csobán András által megkezdett rendszeri eltérések ismertetését. A gyűlés Bálint Antal felolvasásával végződött.

Széles Zsigmond.

Ismét egy kollegánkat, kevesen, — talán csak magam, — barátomat vesztettük el Széles Zsigmond II. joghallgatóban. Sokan nem is ismerhették, mert csak a mult félévben jött Debrecenbe Pestről s azután is betegsége miatt sokszor kénytelen volt elmaradni az akadémiáról. November végén pedig már haza ment Bajára, abban a reményben, hogy kipihenve magát, annál egészségesebben tér vissza januárban. De bizony csak gyászjelentése érkezett vissza, meghalt január 27-én régi tüdőbaja következtében 21 éves korában. Szüleinek egyetlen, engedelmes, szeretett gyermeke lévén, annál sulyosabban érinthette őket a csapás. Szorgalmas törekvő ifju volt, ki sohasem elegyedett a zajos társaságok közé, hanem félrevonulva mindig keresett magának egy kis menhelyet, hol csendesen meghúzódott a város zajával szemben. Nem hat hozzá most már semmi zaj, lárma, feltalálta végre legnyugodalmasabb tanyáját. Legyen neki igazán nyugodalmas! Aludja, szőjje csendesen tovább e földön megszakított álmait! (— y)

Lapszemle.

A „Kolozsvári Egyetemi Lapok“ 13 ik számáról csak az „Egyetemi Lapokból“ tudunk, a 14-ik számot nekünk is megküldötték. Az első dolgunknak azt tartjuk, hogy egy-két szóval válaszoljunk a „Debreczennek“ című közleményre. A helyi viszonyok, de a mellett az általános ifjusági érdekek is azt parancsolják, hogy szépirodalmi legyen lapotok. Ezt írjátok: Bánt benneteket, hogy a *Budapesti Egyetemi Lapok* „a magyar egyetemi ifjuság hivatalos lapja“ címet — bitorolja és addig passiv ellenállás lesz a politikátokban, mert nem vágytok fél és negyed hivatalosi rangra. — tehát egészen igen. Különös kijelentések. Mi már nem csodálkozunk a vezető cikk tartalmán se, ezek után. Micsoda közöny, micsoda nembánomság, micsoda önhittség, micsoda gúny, micsoda mi minden van abban a cikkben, csak egy nincs — lelkesedés! S hiába nagyképüsködik előttünk bárki is, mi azt állítjuk, hogy ha nem tud egy ifju lelkesedni, az nem tud dolgozni se. S hiába beszélnek a levegőbe mindennün, hogy dolgozni, dolgozni kell, akik ezt

kiabálják, azoknak bajosan van más dolguk a — henyélésnél. Debrecen ifjusága dolgozik, mert lelkesedni tud, munkára buzdítja minden szépért való lelkesedése. Ezt bizonyítja az ez esztendei pályázatok eredménye is. De aki olyan cikket ír, mint Ady Lajos, aki nem tud lelkesedni, én — bocsánatot kérek — de azt hiszem, hogy az munkára képtelen, vagy pedig tettetett képmutatás egész írása. Amit Debreczenről mond, arra csak azt jegyezzük meg, hogy amiért mi rajongunk, azért rajongani kell, igen: kell, minden magyar ifjunak s így a kolozsváriaknak is, tehát ha az a megjegyzés guny volt, első sorban is magát gunyolta ki az író... No de hagyjuk, hála Istennek, csak Ady Lajos gondolkozik úgy, senki más.

Diákpolitikánk csak annyi: hogy ne csináljunk diákpolitikát! Ezt mondja Ady — s elmélőzve azt, hogy ez egy jól hangzó, csinált szóvirág, üres semmiség; — lám, még az egyetemi lap szerkesztőségének többi tagja se fogadja ezt el (lehet, sőt hiszem, hogy Ady is csak leirta), mert a lap másik részében pályázatot hirdetnek egy *diákpolitikai* cikkre. Nem fiatal magyarnak való az igazság palástolgatása, mert az ifjuság az őszinteség szószólója lehet csak. Nem is hiszek én annak a cikknek, le kesedem Kolozsvár ifjuságáért, mert tudom, hogy magyar, hiszen, ha jól emlékszem, a „kuruc dandárról“ is jelent már cikk meg lapjokban. A lap különben jó. Különösen ki kell emelnünk Márki Imre gyönyörű költeményét.

*

Mióta a „Magyar Egyetemi Ifjuság“ elsíratta a »*Budapesti Egyetemi Lapok*“-at, két nagy száma jelent meg. Mind a két szám tartalmas s tiszta, zavartalan magyar. A szerkesztője Toma István lett, a pataki kálvinista diák, míg Zombory Dezső, ki a lapot igaz magyar lelkesedéssel szerkesztette, ezentul mint főszerkesztő fog a lapba írogatni. *Toma István* szerkesztőnek való ember s hisszük, hogy meg is lesz elégedve hazánk összes főiskoláinak ifjusága vele. A 18-ik számban a leendő országos diákgyűlésről ír szép cikket Toma István. Kifejti annak szükségességét, tárgyát s megemlíti, hogy hol is lehetne azt megtartani! *Idakéri Győző* cikkére több megjegyzésünk volna s különösen bosszant bennünket az, hogy nem jól ismeri Debrecen állásfoglalását, de mivel mi kerüljük az összetűzéseket, megbocsájtjuk neki e tájékozatlanságot lelkesedéséért, ami eltölti őt, mikor arra gondol, hogy mi mindenre képes volna a magyar ifjuság, ha „egyetértve cselekednénk!“ Okos, józan dolgokat írt Bodor Aladár a párbajról. A „Külföldi diákélet“, a „Vidéki diákélet“, az „Irodalom és Tudomány“ s a „Hirek“ s a „Lapszemle“ rovatai gazdagok. Szép költeményt írt e számba *Gulyás József* (Virágéne-

kek), *Surányi Miklós* (Pusztuló erdőben.) Tárcajaja jó. „Corda fratres“ s „Szinház“ rovata szintén. Az egész lap ügyes. Csak a Vázsonyi dolgaival lehetett volna hallgatni. Vázsonyival végeztek már.

Különfélék.

Kérjük azokat az előfizetőket, kik csak az első félesztendőre szóló díjat küldötték be, hogy szíveskedjenek előfizetéseiket egész esztendőre meghosszabbítani.

Magyar ruha. Örül a szívünk, éled bennünk a remény, ha főiskolánk egyik-másik hallgatóján először pillantjuk meg a testhez simuló, szép magyar ruhát. Nap-nap után többen és többen vagyunk de még mindig kevesen. nagyon kevesen! Pedig közelg március idusa! — Legközelebb a következő ak. hallgatók rendelték meg: Görömbey Péter esk. fel., Kerekes Gyula 3 th., Németh Vincze 2 th., Sipos Géza 3 jh.

Az E. K. E. zászlója alá újabban ismét számosan szegődtek főiskolánk hallgatói közül, nevezetesen: Nyitray József jh; Szolomájer István jh; Bihary Kálmán jh; Molnár G. Ferencz jh; Erdélyi Károly th; Bércy László jh; Pénzes Miklós jh; rendes tagokul; Székely Árpád jh. pedig pártoló tagul. Bár mindenki megtenné itt is a kötelességét!!

A magyar tánc felújításának eszméjét kedvezően fogadták akadémiánk hallgatói. Nem kevesebb rokonszenvennel viseltetik iránta városunk társadalma. Fájdalom, hogy még eddig a körülmények megakadályozták bennünket abban, hogy ezt az eszmét megvalósítsuk. Am azért épen nem csüggedünk el, sőt hisszük, hogy néhány hét alatt sikerül egy lelkes és tekintélyes csoportot összetoborozanunk.

Követésre méltó nemes példa. Esterházy Miguel gróf, a ma is daliás öreg katona, a ki 1848 előtt a hadseregben már főtiszt volt, a szabadságharcot pedig mint huszár százados küzdötte végig, élethossziglan felajánlotta *honvédmúzeuma felé*, a 48-as emléket kegyelettel gyűjtő *kolozsvári orsz. történelmi ereklye-múzeumnak*. Ugyanezt tette *Simig Rezső*, honv.-tüzerhadnagy Kalocsáról, kit a múzeum hazafias irányú működése fellelkesített. — Esterházy Miguel gróf most lapunk útján is kéri egykori bajtársait példája követésére és arra, hogy *alapítványokkal* és *hagyományokkal* tegyék lehetővé azt, hogy anyagiilag is erős vára legyen a múzeum a nagy idők emlékeinek, mert az öreg katonák halandók, de az eszmének örökké élni kell és kell, hogy legyen egy erős intézmény, a mely az öreg katonák halált megvető törekvése emlékeit fentartja.

A hazafias eszmékért lelkesedni tudó tanuló fiatalságot emlékezteti március 15-e megünneplésére. Arra is kéri őket, hogy kövessék amaz elveket, a miket minden középiskola önképző körének külön-külön megírt Végh Bertalan, a ma 90-ik évet betöltött öreg ezredes.

Mátyás, az igazságos király szobra. Husz év előtt Kolozsvár mozgalmat indított meg, hogy Magyarország nagy királyának *Mátyásnak, az igazságosnak* szülővárosában méltó szobor állíttassék.

A szobor költségeit a nemzettől kértük s a biztató reményre elkészült a szobor, mely ma az ércöntőben készen, már csak a felállításra vár.

Egyelőre ennek útjában áll az a sajnálatos körülmény, hogy a szükséges költségre még mintegy 60,000 korona hiányzik.

Kolozsvár közönsége a lehető megtette, de kimerült s így kénytelen a magyar haza ama fiaihoz fordulni kéro szavával, kik a nagy király emléke iránt való kegyeletből e célra áldozni készek és képesek.

A hazafias adományok vagy közvetlenül, vagy pedig bármelyik fővárosi vagy vidéki hirlap szíves közvetítésével a Mátyás-szobor bizottsághoz Szvacsina Géza kir. tanácsos, polgármester kezeihez, Kolozsvárt cím alatt küldendők be. Kuzskó István (jegyző), Dr. Haller Károly (elnök).

A „Csokonai-kör“ felolvasó-estélye. A székelység érdekében megindított nemzeti akcióban városunk is részt vesz. Az ügyet a „Csokonai-kör“ karolta fel. E hó végén felolvasó estélyt tart, melyre a székelység két kitünő írója: Benedek Elek és Jakab Ödön is lejön. A nemes munkában részt vesz főiskolánk ifjúsága is, amennyiben mindazok, kik az „FKE“ tagjai sorába beiratkoztak, egyszersmind rendezői is lesznek ennek az ünnepélynek. Isten áldását kívánjuk a nemes munkára!

Új előfizetőink. Lapunkra újabban előfizettek: Fábíán Gábor (Körös-Tarcsa); Perc Juliska úrleány (Avas-Ujváros); Gacsárdy Rózsika (Debrecen).

MAUR JÓZSEF

ajánlja.

angol, francia és hazai gyártmányú szövetekkel dúsan felszerelt

férfi szabó üzletét,

izléses és divatos szabású, angol, magyar és diszruhák, valamint papi egyenruhák elkészíttetésére.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

A főiskolai ifjúság részére készpénz fizetés esetén 5%-os árkedvezményt ad.

Piacz-utca 12. Stenczinger-ház.

FEKETE JAKAB

uri divat, fehérnemű és kalap üzlete
Debreczen,

Főtér, Kistemplom mellett.

Tisztelt vevőim szíves figyelmébe!

Ujdonságaim közül ajánlom az aiant jelzett cikkekét
feltűnő olcsó árban:

Valódi angol, olasz, gráciai és honi gyártmányu kalapok és cylinderek, fehérneműek, bali ingek, kézelők és gallérok, chikkes nyakendők, francia batist és vászon zsebkendők, elegáns angol férfi esernyők, Jäger tanár-féle alsóruhák és harisnyák, karlsbádi férfi cipőkülönlegességek, bali lackcipők, Zachariás-féle bőrkezttyük, vadászsapkák, kocsitakarók, francia és angol illatszerek, pénz-, szivar- és cigaretta-tárczák, ezüst sétatbotok, minden a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

Kérem szíves látogatásával szerencsételtetni, hogy alkalma legyen üzletem szoliditására, pontos és gondos kiszolgálásáról személyesen meggyőződni.

A collégiumi ifjúságot 5% árkedvezményben részesítem.

Olcsó szabott árak.

Legalkalmasabb és leghasznosabb ajándék.

PAPIRKERESKEDÉS

ÉS

KÖNYVKÖTÉS ZET.

Sötét kamra díjtalan használatra.

Tessék árjegyzéket kérni.

Hasznos időtöltés. Kellemes szórakozás.

A tanuló ifjúságnak 5% engedmény.

Ritka alkalom

kiváló magyar műveknek
rendkívül leszállított áron való beszerzésére!

RÁTH MÓR

köztudomás szerint több mint négy évtizeden át száz és száz oly művel gazdagította irodalmunkat, melyekről a jó öreg Toldy Ferencz irodalmi kézikönyvében azt írja, hogy azok

irodalomtörténetünk legfényesebb lapjain vannak megörökítve!

A kiadót az aggkor arnyai nyugalomra és arra intik, hogy kiadói tevékenységét immár az elkerülhetetlen aktuális és folytatólagos művekre szorítsa. Elhatározta tehát kiadásai készleteinek tetemes és valóban elévületlen becsű részét tetemesen leszállított áron ajánlani fel a művelt könyvbarátoknak, kulturális, nép- és más nyilvános könyvtáraknak, kaszinóknak önképzőköröknek stb. Ezen művek jegyzéke, mely a mai irodalmi túlproductió és hajsza áramlatában is méltó a könyvbarátok figyelmére és mely számos ünnepi ajándékokra alkalmas értékes műveket — első kiadásokban és oly fényes díszkötésben, a minők a könyvpiacon sohasem jutottak — is tartalmaz, komoly relikviáknak bérmentve rendelkezésére áll.

Ez alkalommal ajánlom a közönség pártfogásába

könyvkereskedésemet

is, 1857-ben az abszolutizmus legsötétebb germanizáló éveiben annyi veszély és üldözés között, mint magyar nyelvű, de világirodalmi üzletet alapítottam. Ezen üzletem állandó szállítója a nagy országos központi és számos vidéki könyvtárnak és az ország minden osztályú intelligenciájának jóakarásával bizalmával, sőt barátságával folyton dícselkedhetik.

Sok évi szívélyes viszony Páris, London, Róma, Németország, úgy fővárosunk legelőkelőbb kiadóival képessé teszi könyvkereskedésemet a mai nagy concurentiával megküzdni, ide érte a bel- és külföldi antiquáriusokat is, ilykép jó lélekkel biztosíthatom a t. közönséget, hogy minden irodalmi megbízás a legjutányosabban és legszigorúbb lelkiismeretességgel intéztetik el.

RÁTH MÓR, Budapest, Haas-palota.

Kovács József

borbély- és fodrász-terme
Debreczen, Piacz-utca
a városházával szemben.

Van szerencsém a collégiumi ifjúság becses figyelmét üzletemre felhívni, hol is

40% árkedvezményben részesítem a mélyen tisztelt ifjúságot.

Figyelmes és tisztességes munka.

Tisztelettel

Kovács József,
borbély és fodrász.